

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Ötvenhatsz pennorvát 5 kr. Nagybbr terjedelmű, mint szüntető többi belüli hirdetések, alku szerinti a legolcsóbb árért.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Egy évre 10 ft. Negyed évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5. Egy szám — 5.

New-Yorkban. Idején New-York fogják futni, mek- nek idestova.

Debreczen, márt. 3.

(P.) A bosnyákiaknak egy új jelenet előtt állunk. A berlini szerződés immár leván téve a magyar képviselőház asztalára és pedig olyan formában, melyhez hasonló legelőtül végig nem találunk a magyar nép történetében.

Elsőkéntve attól, hogy a berlini szerződés már keletkezése napján nemcsak nem elégitte ki a népek óhaját, de sőt az alkotmányok tisztelőinek lovagiaságát, becstelétérését mélyen sértette, mert nemcsak a humanitás és méltá- nyosság alapjára fektetett párisi szerződést ignorálta s ezzel az ahoz fűzött „B r ü k i d ö k r e” szócskát tette ne- vetségessé, — hanem megtámadta egy uralkodó rendelkezési jogait, megtámadta és megrabolta egy állam — biztosított- nia hitt — területi épségét.

Hogy ezen berlini szerződés mily óriási károknak lett okozója, azt tudjuk, de tudjuk azt is, hogy ez csak közpenny azon politikának, mely az ostoba terjesz- kedési vágytól elkapatva, küllenséget szerzett az államnak, holott előbb a sa- ját kebelében dúló legnagyobb ellensé- get, az óriási nyomort kellett volna or- vosolni.

Hogy egy ilyen szerződéssel szem- ben miként kell magát egy parlament- nek viselnie, azt az osztrák képviselő- házi nagyszerű viták megmutatták, s hogy ez az alkotmánykeretéről híres magyar parlament hogy fogja magát viselni, azt gondolhatjuk már az occupationális költ- ségek megszavazása alkalmával felmerült viták után.

Azon törvényjavaslat, mit Tisza Kál- mán e szerződés bevezetéséről irott s a melynek a szerződés csak mintegy függé- leke, páratlan a magyar alkotmányos- ság történetében. Ilyet még nem találtak fel a magyar képviselőháznak s bizony jó gyomor kell hozzá, hogy valaki meg- emészhesse. Már maga a javaslat befé- jezése olyan, mely megjárja ugyan egy megyei gyűlés megszokott refrénjeit, ha- nem egy alkotmányos parlament beavat- kozási s szólási jogát nemcsak sérti, de kerekén megtagadja.

A javaslat ugyanis így végződik: „t u d o m á s u l v e t e t v é n , e z e n n e l a z o r s z á g t ö r v é n y e i k ö z é g i t a t t a t i k .”

Hóhó! édes miniszterelnök ur, — a megyei zöldsasztal mellett tudomásul szok- ták ugyan venni a felsőhatóságok ren- deleit, de az ország képviselőháza, nem megyeház s a magyar parlament semmi- féle felsőbb hatóságnak alávetve nincs.

És ha már ez időszerű a szer- ződés részleteibe nem lehetne is be- csúsztatni, de talán még sem annyiból áll egy ilyen — minden nemzetközi jogot lábbal tapodó szerződés elfoga- dása, hogy „tudomásul vétetik?”

Magyarországon még eddig nem volt olyan törvényjavaslat, s nincs a szer- ződés számára megalkottott törvények kö- zött csak egy is, mely annak idejé- ben csak egyszerűen „tudomásul véte- tett” volna. A magyar képviselőháznak joga van az elbeterjesztett törvényja- vaslatokat megbíralni és ha nem tartja jóknak, helyesnek, azt egészen úgy a mint van — visszautasítani.

Hát még midőn oly szerződésnek aláírását, a hadügyi elterjesztést télenként bí- rálták. A boszniai mozgóútságra térve, kiderült, hogy a mozgósított katonák végszáma 280 ezer- re rugott. Mikor ezt a számot a hadügyi minis- ter kímélte, gróf Andrassy Gyula szinte meg- tudódt, s elég hallható hangon sugta szom- szédjának: ezt most hallom előszö- r. Eddig azt hittem, csak 140 ezer katonát moz- gósítottunk.” Nemde érdekes?

— Az erdélyi képviselők az utatról szóló törvényjavaslattal nagyon elégedetlenek, mivel az nagy és újabb terheket ró a nép vállára. Azon dicésretes elhatározásban állapodtak meg, hogy értekezlet tartanak legközelebb egyik előkelő társuknál, hol az fog indítványozni miszerint felhívakcs a miniszter e törvényja- vaslatot visszavonására.

a nemzetre erőszakolását ró szó, mely terhes kötelezettségeket ró reá — nemcsak, hanem végcéljában romlás, pusztulás csiráját rettegési s mely oly természetű, hogy vagy egészen rossz- ságában úgy a mint van el kell fogadni, vagy egészben visszautasítani, mert a harmadik eset-részleteiben fogadni el — nem lehető.

Ugy látszik Tisza Kálmán magát egy olyan adminisztratív székben kép- zeli, melyből a mi jó, azt tudomásul venni köteleesség; ugy látszik azt kép- zeli, hogy a magyar képviselőház csak azért van, hogy legyenek tapsonczok kik az ő „messzeható” terveit, bom- basztikus szavait miudanyiszor meg- tapsolják.

De hát ő nagysága tévedni méltóz- tatik; a „tudomásul vétel” ezuttal nem pusztá fejbőlöntés s a szavazógépnek egy- szerű megmozdulásából fog állani, mert még hiúni bátorokunk a nemzet igazi atyjainak önézettségében s így feltesz- sükük róluk, hogy nem fogják a fodros- fejű diplomaták által összetakolt és „sz e r z ö d é s n e k” csufozt szőrný- szűltötet egyszerűen „tudomásul” venni.

Tagadjuk, hogy bárkinék joga vol- na ilyen hangon irott törvényjavaslatot terjeszteni egy alkotmányos parlament elé, tagadjuk, hogy a parlamentnek kö- teleessége volna az ilyen üzemeket tu- domásul venni.

E szóval Tisza Kálmán azon né- zetét akarja a képviselőháza erőszako- lni, hogy e szerződést tárgyalni fe- lesleges.

Felesleges tárgyalni egy oly szer- ződést, mely hazánkat kötelezi, hogy a nép verejtekéből kizsarolt milliókat sárba dobja, s a drága vért pazarol ontssá és ezáltal is növelje a gyászot, mit a rossz gazdálkodás a nemzetre árasztott.

Felesleges tárgyalni egy oly szer- ződést, mely semmi előnyt nem ad, de terhes kötelezettségeit ró a nemzetre.

A nemzet bizalmával így vissza- élni csak Tisza Kálmánnak szabad, azon Tisza Kálmánnak, ki hajdanában — ha ilyen esetek merültek volna fel — le- döntötte volna a templomot is, hogy annak romjain a népszabadságnak viruló talajt teremthesen.

Az a Tisza Kálmán, a népszaba- ditó nincs többé, hanem meg van Tisza a miniszter, hogy egykor legyen e népnek második Atillája, kire elmond- hassa, hogy: isten ostora volt!

Politikai hírek.

— Érdekes episod. Az osztrák delegátó ülésén, a hadügyi elterjesztést télenként bí- rálták. A boszniai mozgóútságra térve, kiderült, hogy a mozgósított katonák végszáma 280 ezer- re rugott. Mikor ezt a számot a hadügyi minis- ter kímélte, gróf Andrassy Gyula szinte meg- tudódt, s elég hallható hangon sugta szom- szédjának: ezt most hallom előszö- r. Eddig azt hittem, csak 140 ezer katonát moz- gósítottunk.” Nemde érdekes?

— Az erdélyi képviselők az utatról szóló törvényjavaslattal nagyon elégedetlenek, mivel az nagy és újabb terheket ró a nép vállára. Azon dicésretes elhatározásban állapodtak meg, hogy értekezlet tartanak legközelebb egyik előkelő társuknál, hol az fog indítványozni miszerint felhívakcs a miniszter e törvényja- vaslatot visszavonására.

— Tisza Kálmán miniszterelnök be- terjesztette a házban a berlini szerződés becaik- kelyzetéről szóló törvényjavaslatot.

áll be, ugy félünk, hogy borzasztó katasztró- fák híret fogja hozni maholnap a táviró. Nem tudjuk e pillanatban, tett-e már — s ha igen — minő intézkedéseket a kormány a fenyegetett városok és vidékek érdekében? Elég rossz, hogy nálunk mindig csak az utolsó percében ad életjelt magáról a kormány. Ak- kor midőn emberi erő alig változthatat már a helyzetet s minden a véletlentől függ.

A legnagyobb megbotránkozással kell azon- ban regisztrálnunk azon hírt, hogy a Szeged vi- dékőre kinevezett kormánybiztos, noha értesíté- tett a helyzet veszélyességéről, még mindéig nem jelentkezett a vészszínhelyen.

Tekintve azon immens veszélyt, mely- ben Szeged és vidéke, Csongrád stb. forognak, fölkerjük e helyen a kormányt hogy haladé- katosan eszközölje ki a főhadparancsnokságnál miké nébány utász-észárad küldésék a szük- séges pontonokkal az említett városokba.

Midőn e lapok f. évi első számaiban egy hadház-bösszörményi vasuti szárnyonal kiépítése tárgyában felmerült eszme némi vé- lemény kíséretében közrebocsátott, megigé- rtek, miképen ezen ügy fejlődését illető minden nevezetesebb mozzanatot figyelemmel kísérünk.

A gyakorlat azt bizonyítja, hogy „min- dennek ideje van.” Az 50-es években kaptunk volna ingyen vasutat, de népnék, sőt annak akkori vezetői is nem voltak képesek felfogni a vasut sem- vel nem pótolható hasznosságát; attól féltek, hogy ha vasut lesz, a bösszörmény ember nem tud mit csinálni, járó jószágával, mert nem tud hova fuvarozni, s nem él meg; attól is féltek, hogy legalább a vasut ellenségei mutatták a közép előtt, hogy ők szentül hiszik, tudják, miképe mihelyt vasut les, nem jön többé el a tót az arprávér. Pedig tulajdonképen nem volt más oka az ördögcsigoly ellenzéseké mint csa- pan csak az, hogy nem voltunk eléggé érte- tek annak előadására; az idő még nem nekünk való volt, gyöngöké voltunk hozzá.

De ez még nem elég. Biztos forrásból jelenthetem, hogy Dondukov herczeg „előre- nem látható kiadásokra” tizenkéz millió rubelt kapot az orosz fővárosból. Ez aranyos! min- denél inkább teljes jogosultságot ad Dondu- kov herczegnek a bolgár előkelőkhez intézett szavainak. (N. H.)

— VIDÉKI HÍREK. Március 15-ét Nagy- várádon nagyban készülnek megünnepleni. Az az ifjuság és a 48-as párt tagjai közt élénk mozgalom indult; már meg e tárgyban. A Ti- sza áradása. Csongrádot az 1876-ikihez ha- sonló veszély fenyegeti a Tisza árja miatt. Az egész télen elázott gátak még sem üle- pedhettek s a szokatlanul rohamosan jolt ár- viz a lehető legrosszabb állapotban találta azokat. Ejjel-nappal szüntelenül dolgoznak de félt, hogy minden erőfeszítés hasztalan. Ha kiönt az ár, a város végpusztulásnak néz eléje. A lakosság egy ötödikére már elköltözött on- nést. — A helyzet ismerője. Nagyváradról eddig- elé csak ötven egyen jelentkezett a székesfe- hérvári kiállításra. Biz ez nagyon kevés. Bál- ozzási mánia. Z-Egersegen egy uri ember, csakhogy leánya a bálban tudóküllessen, jó kiterjedésű földjét adta el. A Balatonon a múlt héten nagy volt a jégzárlás. Szegeden a Tisza áradása miatt borzasztó félelem uralkodik. Ko- lozsvárt nagyban készülnek megünnepleni má- rcius 15. emlékét. Komma Oswald közseretet- ben álló fiatal tüzerhadnagy Brassóban agyon- lölte magát. A tett okai ismeretlenek. Párháj. Keesketmenet két önkéntes párhájított; min- detkettő megsérült. Egy szerelmes menyecske el- lölt tegnap a szegedi törvényszék előtt, ki sze- rolmének akadályul szolgáló férjét a legna- gyobb hidegvérrel megakarta gyilkolni. Ruzsa Juliskának hírvák. Háromévi börtönrre ítélték.

— BUDAPESTI HÍREK. Schuk Náthán el- tőnt kereskedő vagyonára a hitelezők csődöt kértek. Párpárja hívás. Egy, a fővárosok kö- zül eső helység plébánusát, ki jelenleg Buda- pesten időzik, egy uri ember egy nyilatkozat- ert párbajra hívta ki. A m. tud. akadémia pá- lyázatot tőzött ki a magyar hírlapirodalom törté- netének megírására. A legjobb mű jutalma száz arany. Megfogták. Az örültek házából megszökött Lórincze Gábert már megfogták. Az örülte tudvalyóleg a lipótmézeti tébolydából egy felügyelő meggyilkolása után futott ki s a zótta eltűnt. Vessprémmegeyi Szent Gárlól, Lórincze születte falujából most az a jelenés érkezt az főkapitánysághoz, hogy ottani pan- dukok az örültet elfogták; a szerszenélt leg- közelebb visszahozták Budapestre.

— Árvíz-veszély a Tisza mentőn. Alig, hogy megszűnt az izgalom, írja a „K—ny” melyet a Duna áradásáról érkezett aggasztó hírek a múlt hónapban okoztak, s máris újabb rémhírek nyugtalanítják a kedélyeket. E hírek a Tisza mentőre érkeznek. Mint az érkezett tudósításokból látjuk, a Tisza nemcsak erőste, de helyenként még is haladta az 1876-iki legnagyobb vízállás.

A veszély tehát a lehető legnagyobb. Már termékeny földterületek állanak víz alatt. Már gátakat szakított ketté a bősár. Ha, a mi alig valószínű, a közelebbi órákban apadás nem eszembe jutott, hogy ha megölöm magamat, hát akkor nem jutok a menyorszába és nem találkozhatom edes anyámmal. És akkor azt gondoltam, hogy jellövök a jó orvos urhoz és tőle kérek tanácsot. Ugy-e orvos ur, nem ne- heztel, hogy idejönni bátoroktam?

— Nem gyermekem, nem neheztelek, — mondam alig tudva tisztázóztatni könnyeimet és azután megvizsgáltam homlokombét. Szeren- csére a zuzás jelentéketlen volt, de uj és még nagyobb veszélyt fedeztem föl. Homloka ugy égett és oly forró volt, hogy nem lehetett sem- mi kétségem arra nézve, hogy a szegény gyer- mek lázas betegségét szerzett magának e ré- méti időben.

— Anyám és nővérem nem is kísérelték meg visszafojtani könnyeiket, hanem együtt sírtak a kis leánykával. — De jó isten! — kiáltá hirtelen edes anyám — hisz a szegény gyermek még nem is ebédelt! Gyorsan, terítettek. Mindjárt, mind- járt vacsorálunk gyermekem!

— Köszönmőm nem vagyok éhes, — mon- dá a kis leányka, edes anyám kezét újból meg- csókolvá — egész napon át nem voltam éhes, csak akkor, mikor az iskolából haza mentem.

— Mióta a Miczi elveszett, mindig úgy féltém, és azután úgy fáztam, hogy az étel eszembe sem jutott. Oh istenem, istenem mit csinálnak? Ki- áltá újból zokogásban törve ki.

— Majd kiengesztellem én a nénikét, — mondam bátorítólag — a Miczike pedig majd megkerül. Kihirdetik az újságban, jutalmat tűz- nek ki rá, és ekkor majd hazaviszi, az a ki megtalálta vagy ellopja, s akkor a néniké sem fog haragudni többé. Azért kedves Mariska küsszöny, mindjárt haza megyünk. Maga le- felekzi a jó meleg ágba és jól elaluszik, — én pedig beszélék a nénikével és kiengeszt- telem!

— Nem, nem! haza nem! — Kiáltá ré- múlt aroccozal és hangon a kis leányka. — Nem szabad! A néniké azt mondta, hogy ne próbáljak a szemé elé kerülni, míg a Micziket meg nem találtam. És én még nem találtam meg! Oh ne ütessen el, ne vigyének haza, csak még ma nem, csak az éjjel nem. Elalu- szom én a földön is. És aztán holnap egész nap fogom keresni a Micziet és bizonyosan meg fogom találni. Oh engedjék meg, hogy csak az éjjel itt hálhassak! Ugy-e megengedik?! Ujból megkíséreltem megnyugtaiti a s

A hadház-bösszörményi vasuti szárnyonal kiépítésének eszméje a közelmúlt hetekben vá- rosszerte oly közmegebeszélés tárgyává és álta- lános érdekűvé lett, miszerint városunk polgár- mestere eljöttnek látta az időt nevezett ügyet egy rögtönzött értekezlet elé vinni.

— Sok pénz. A képviselőháznak március 1-én tartott ülésén a pénzügyi bizottság előterjeszti, hogy a királyi udvartartás költségére előirányozták 4.650.000 ft-ot.

Szapáry Gy. Ezt meg kell szavazni, mivel törvényen alapul. Irányi Csányi: Epen a törvénnyel fogva választotta Csanád azon formát, melyben há- tarított javaslatát indítványozta. Nem a bosz- niai foglalás az egyedüli indok, mely támo- gatja javaslatát, hanem az általános nyomor, mely odáig terjed, hogy az adót csak végre- hajással lehet beszedni. Az ország a királyi udvartartás költségéhez oly összeggel járul, mely 500.000 ft-ra nagyobb összeg, mint a nálunk közművelődési célokra szánt összeg. (Igaz. Ugy van a szélső-balon).

Az udvartartási költség nálunk többre rug mint Európá akármely államában. A német császár csaknem 3 millióval, az angol kirá- lyónál 4 millióval, az olasz király 3 1/2 millió- lal kevesebb udvartartási költséget élvez, mint a mi uralkodónk. Csanád indítványja pedig csak egy millió elengedését kívánja; ez a jelenlegi körülmények között igazságos és méltányos dolog. (Élénk helyeslés balfelől).

Az nem helyesli, hogy Magyarország e teher felét viseli és nem a quota arányában járul e költségekhez. (Élénk helyeslés balfelől). Midőn 1848-ban a király sokáig várakoz- tatta Magyarország küldetését, s ez meg- tudta, hogy a király ebédél, hg. Eszterházy azt mondta: midőn az ország szened, a király beérheti, ha egy tállal kevesebbet eszik. Most, midőn a monarchia a bukás széléll áll, a király beérheti évi 8. 300.000 ft-ral. (Helyeslés balfelől). Kéri a házat, hogy e nem csak méltá- nyos és igazságos, hanem oly illedelmes for- mában előterjesztett indítványtöl ne tagadja meg hozzájárulását. (Élénk helyeslés a szélső balon).

A többség az előirányozott összeget meg- szavazta.

— BUDAPESTI HÍREK. Schuk Náthán el- tőnt kereskedő vagyonára a hitelezők csődöt kértek. Párpárja hívás. Egy, a fővárosok kö- zül eső helység plébánusát, ki jelenleg Buda- pesten időzik, egy uri ember egy nyilatkozat- ert párbajra hívta ki. A m. tud. akadémia pá- lyázatot tőzött ki a magyar hírlapirodalom törté- netének megírására. A legjobb mű jutalma száz arany. Megfogták. Az örültek házából megszökött Lórincze Gábert már megfogták. Az örülte tudvalyóleg a lipótmézeti tébolydából egy felügyelő meggyilkolása után futott ki s a zótta eltűnt. Vessprémmegeyi Szent Gárlól, Lórincze születte falujából most az a jelenés érkezt az főkapitánysághoz, hogy ottani pan- dukok az örültet elfogták; a szerszenélt leg- közelebb visszahozták Budapestre.

— Árvíz-veszély a Tisza mentőn. Alig, hogy megszűnt az izgalom, írja a „K—ny” melyet a Duna áradásáról érkezett aggasztó hírek a múlt hónapban okoztak, s máris újabb rémhírek nyugtalanítják a kedélyeket. E hírek a Tisza mentőre érkeznek. Mint az érkezett tudósításokból látjuk, a Tisza nemcsak erőste, de helyenként még is haladta az 1876-iki legnagyobb vízállás.

A veszély tehát a lehető legnagyobb. Már termékeny földterületek állanak víz alatt. Már gátakat szakított ketté a bősár. Ha, a mi alig valószínű, a közelebbi órákban apadás nem eszembe jutott, hogy ha megölöm magamat, hát akkor nem jutok a menyorszába és nem találkozhatom edes anyámmal. És akkor azt gondoltam, hogy jellövök a jó orvos urhoz és tőle kérek tanácsot. Ugy-e orvos ur, nem ne- heztel, hogy idejönni bátoroktam?

— Nem gyermekem, nem neheztelek, — mondam alig tudva tisztázóztatni könnyeimet és azután megvizsgáltam homlokombét. Szeren- csére a zuzás jelentéketlen volt, de uj és még nagyobb veszélyt fedeztem föl. Homloka ugy égett és oly forró volt, hogy nem lehetett sem- mi kétségem arra nézve, hogy a szegény gyer- mek lázas betegségét szerzett magának e ré- méti időben.

— Anyám és nővérem nem is kísérelték meg visszafojtani könnyeiket, hanem együtt sírtak a kis leánykával. — De jó isten! — kiáltá hirtelen edes anyám — hisz a szegény gyermek még nem is ebédelt! Gyorsan, terítettek. Mindjárt, mind- járt vacsorálunk gyermekem!

— Köszönmőm nem vagyok éhes, — mon- dá a kis leányka, edes anyám kezét újból meg- csókolvá — egész napon át nem voltam éhes, csak akkor, mikor az iskolából haza mentem.

— Mily tényleg az a gyermek, de minden rábeszélésem hasztalan volt, és megtört a sze- gény kis árva végtelentel reméleteim.

— O mily vigasztalót kellett hogy mutas- son az az asszony ennek a szegény kis leány- kának, hogy szivét oly határtalan félelemmel és remélettel töltötte el!

— O mint könyörgött, hogy engedjék meg, hogy legalább ez egyetlen éjét itt tölthesse! Anyám és nővérem meghatva e rimán- kodástól, mármár hajlandók lettek volna en- gedni esdekléseinek, de nekem, bár kevésbé voltam nálunknál megindulva, a jőzénés sa- vára kellett hallgatnom, mely éretemre adta, hogy egy óráig sem szabad tovább házamban tartani a gyermeket, a nélkül, hogy kétségki- vül aggódo agnyájúját ne értesítem, illeté- del, hogy a kis leányt haza ne vigyem.

— De minthogy a gyermek a hazamentele- rábeszélhető nem volt, erőszakot használni pe- dig semmi esetre nem akartam, nem volt más mód, mint cselhez folyamodjam.

— Azt mondtam a kis Mariskának, hogy el- küldök tudakozódi a kis Miczi után, és ha mint hiszem, eddig megkerült, akkor őt is ha- za viszem. (Vége köv.)

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Miczi és Mariska. (Elbeszélés.)

Irtá: Balázs Sándor. (Folytatás.)

— De hát mi történt szegény gyermek? Mi lelta a homlokát? — Elcsusztam a sikos uton és bezutam egy jégdarabban. Akkor fáj, nagyon fáj és vérezik is, de most már nem fáj. Akkor nagyon fáj, nem is tudtam fölkelni nagamtól egy jó asszony emelt fel a földről, és ő kötött hom- lokomra is havas kendőt.

— De hát miért nem ment haza szegény gyermek? — Voltam otthon, de a néniké nagyon dühös volt és azt mondta, hogy takaradjam és ne merjek addig szemé elé kerülni, míg meg nem találom édes hazam viszem a Miczit.

— A Miczit? Hát elvesztett a Miczit? — El. Mikor a jó asszony bekötötte homlokomat, és haza akartam menni, hát nem volt sehöl. Elfutott-e, vagy valami rossz ember

Bécs, Neubaun, Zollergasse 2. Er- sőd kopönyveit. Jócsakornk panyvált, árnyékelt, szitakölt.

nyvnyomdájában.

